

Kitehetjük a „MEGTELT” táblát?

A Covid-helyzet nemcsak a társadalom, de az erdők gondozása, fenntartása terén is érezte hatását: a fővárosban és a tágabb agglomerációban élő mintegy hárommillió ember számára természetes kapcsolódási lehetőséget biztosító erdők látogatottsága idén rekordot döntött mind a Pilisi Parkerdő Zrt., mind pedig az Ipoly Erdő Zrt. területén is.

Az erdők hármaskörű funkciója (gazdasági, védelmi és közjóléti) az *Erdészeti Lapok* olvasóközönségének nem ismeretlen fogalom, hiszen az 1972-ben, Buenos Airesben megrendezett VII. Erdészeti Világkongresszus magyar kezdeményezésre fogadta el Kaán Károly továbbfejlesztett politikáját. Arra viszont talán maga a javaslattevő dr. Madas András, az OEE Tiszteletbeli Örökös Elnöke sem számított, hogy a 21. századi társadalom milyen kihívásokat támaszt erdeinkkel szemben, éppen a közjóléti funkció kapcsán.

Már az 1990-es évek közepén, a Pilisi Parkerdőnél történt felmérés adatai imponáló számokat produkáltak az erdőgazdaság kezelésében lévő erdők látogatottsága terén: akkor mintegy 10 millió látogatói nappal számoltak a szakemberek. Az OEE 2018-ban végzett országos reprezentatív közvélemény-kutatásának adatai ugyanakkor a Parkerdő erdezeit is meglepték. Kiderült, hogy 20 év alatt ez a szám 150%-kal (!) emelkedett, az évi 25 milliós látogatói alkalom pedig ismét megerősítette a tényt, hogy egész Magyarország leglátogatottabb turisztikai célpontjai közé tartoznak a főváros környéki erdők. Hasonló adatokkal szembesültek a szomszédos Ipoly Erdő Zrt. szakemberei is, bár a Börzsöny népszerűsége addig sem volt kérdéses, a főváros közelsége miatt évről évre szignifikáns növekedés tapasztalható, a kutatás milderre ráerősített.

Szisztematikus, pozitív kommunikációval és a valós igények alapján, hálózatban végrehajtott infrastrukturális fejlesztésekkel, ennek a folyamatnak azért nyilvánvaló előnye is volt: minél többen ismerkednek meg az erdőkkel és a benne dolgozó szakemberek munkájával, annál inkább nő szakmánk elfogadottsága és elismertsége. A növekvő látogatószám ellenére a tudatos tervezés és fejlesztés fenntartható állapotot eredményezett. Aztán jött a 2020-as év...

Már a tavaszi karantén idején érezni lehetett, hogy az emberek gyakrabban és többen keresik a járvány szempontjából biztonságos erdei kikapcsolódási lehetőségeket. A látogatók száma a Pilisi Parkerdő számlálójának tanúsága szerint már november közepére csúcspontot döntött. Míg korábban éves szinten rendszerint 25 millió látogatói alkalom sikerült regisztrálni, idén ez a szám már november közepén 20-25%-os emelkedést mutatott. A Rám-szakadékok csaknem 125 ezren, a prédikálószéki kilátót több mint 50 ezren, a Hármashatár-hegy térségét pedig a tavalyihoz képest kétszer többen, majd 100 ezren keresték fel. Ez pedig azt jelenti, hogy a Parkerdő 65 000 hektáros területén, az év minden egyes napjára több mint 85 000 látogatói alkalom jut.



Az Ipoly Erdő működési területén szintén hasonló folyamat volt érzékelhető, egy-egy frekvenciáltabb térséget hétvégenként több ezer kiránduló jelölt ki célpontként. A Csóványos még a legzordabb téli hétvégéken is megtelt, a Prónay kilátó számlálójára az előző évhez képest háromszoros adatot mutatott, majd tízezer látogatóval. Bár a két legnépszerűbb Börzsönyi kisvasút felújítása éppen zajlik, így ezek nem produkálnak most beszédes számokat, de a téli leállásig a Márnianosztra-Nagyirtápuszta közötti, méltatlanul harmadik helyre sorolt kisvasúti szakaszon négyszeres utasforgalom volt tapasztalható.

Mivel a növekvő látogatószám elsősorban a népszerű kirándulóhelyekre kon-

centrálódott, már jelentős lokális terhelést jelentett az erdők élővilága számára. Az évek, évtizedek óta erdőjáró turisták mellett megjelentek az erdővel csak a pandémiás helyzet miatt ismerkedni kezdő, sokszor „négykerekű” turisták. Az autók számának jelentős növekedése nagyjából a fővárosi bevásárlóközpontok péntek délutáni parkolóképzéte generálták, jobb esetben a parkolóknak, de legtöbbször a mezők, rétek, bevezető erdei utak egészen. A hétvégi természetjárás élményét keresők egy része az erdei etikett egy betűjét sem ismerve vette birtokba erdeinket. Egy-egy ilyen hétvége után a pl. a visegrádi Telgáthy-rét, vagy a Börzsönyi Törökmező környéke úgy fest, akár a fesztiválhelyszínek zárás után: ételmaradék, otthagyt lufik, műanyag palackok, keréknyomok mindennütt. A személtelhelyezés és a tiltott helyen leállított autók mellett komoly probléma a szabálytalan, balesetveszélyes parkolás is.

Szükséges pár gondolatot említeni a tapasztalatlan túrázókról is. Sokan vannak, akik a pandémiás helyzetben kezdtek/kezdenek ismerkedni az erdei kirándulás, túrázás lehetőségeivel, ám minden előzetes tájékozódás és felkészülés nélkül vágnak neki az útnak. Sem a terepi, sem az időjárási viszonyokat nem térképezik fel, majd saját teljesítőképességük határaival menet közben szembesülnek, ezzel komoly veszélybe sodorva testi épségüket. A tájékoztatás, a célzott kommunikációs üzenetek megfogalmazása enyhíthet a problémán.

Megoldásnak egyelőre egy út kínálkozik: a kirándulók és az autók által okozott a terhelést mérsékelni, szabályozni kell. Egyrészt megfelelő kommunikációs eszközökkel ösztönözzük a kirándulókat, hogy újabb, kevésbé ismert célpontokat fedezzenek fel, ezt tapasztalataink szerint a partnerszervezetek is felismerték, és elindult egy erős kommunikációs támogatás több oldalról. A terhelést másrészt pedig a parkolásra szánt területek átalakításával, a meglévő infrastruktúrára alapozott fejlesztésekkel mérsékelhetjük. És persze olyan szolgáltatásokkal, amiért az erdő „négykerekű” látogatói hajlandóak kinyitni a tárcájukat, hogy legalább a fenntartási költségeket fedezni tudja az erdőgazdálkodó.

Osztroics Dóra
kommunikációs vezető, Ipoly Erdő Zrt.
Mészáros Péter
szóvivő, Pilisi Parkerdő Zrt.